

ประชาธิปไตยกินได้ : ของจริงหรือแค่วาทกรรมการเมือง The Edible Democracy : Fact or Just Politic Discourse

สนุก สิงห์มาตร¹ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ²
Sanook Singmart¹ and Asst.Prof.Dr.Sanya Kenaphoom²

บทคัดย่อ

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน ประชาธิปไตยในประเทศไทยจึงเป็นแค่กระบวนการทางการเมืองที่มุ่งหาชัยชนะเพียงอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชน การกำหนดนโยบายสาธารณะเพียงเพื่อได้มาซึ่งคะแนนเสียงเพียงอย่างเดียวไม่ใช่แนวทางการกำหนดนโยบายสาธารณะที่สมบูรณ์ แนวทางในการกำหนดนโยบายสาธารณะของพรรคการเมืองควรอยู่บนฐานคิด 2 ประการ ได้แก่ (1) นโยบายเพื่อรักษาสถานะเสียงของพรรค, และ (2) นโยบายพัฒนาประเทศไปสู่ความสมบูรณ์สูงสุด

คำสำคัญ : ประชาธิปไตย, วาทกรรมการเมือง, ทางเลือกสาธารณะ

Abstract

Democracy is the sovereignty of the people, by the people and for the people. Democracy in Thailand is just the process of one governing only; it's not the majority of people. Making a public policy just for acquiring voting is not a complete approach of public policy making. Thus, the approach for public policy making of political parties should be based on 2 concepts; (1) Policy for reserve a voice, And(2) Policies for developing countries completely.

Keywords: Democracy, Politic Discourse, Public Choice

¹ นักศึกษาหลักสูตร รป.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์) คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รป.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์) คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทนำ

วาทกรรมคือระบบที่ทำให้การพูด/การเขียนถึงรวมทั้งการปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ในสังคมหนึ่งๆ เป็นไปได้ (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. 2543 : 19 – 20) วาทกรรมนั้นเป็นมากกว่าเรื่องของภาษา คำพูด หรือถ้อยแถลงอย่างที่มีกนิยมเข้าใจกัน แต่วาทกรรมนั้นมีสิ่งๆที่เรียกว่าเป็นภาคปฏิบัติ การจริงของวาทกรรม (Discursive Practices) ในรูปแบบต่างๆ อยู่ ซึ่งรวมถึงจารีตปฏิบัติ ความคิด ความเชื่อ คุณค่า และสถาบันต่างๆ ในสังคมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ด้วย มิเชล ฟูโก (Michael Foucault) ปรัชญาชาวฝรั่งเศส ได้ให้ความหมาย “วาทกรรม” (Discourse) ไว้ว่า เป็นเรื่องมากกว่าการเขียน และการพูด ยังรวมถึงระบบและกระบวนการในการสร้างการผลิต (Constitute) เอกลักษณ์ (Identity) และความหมาย (Significant) ให้กับสรรพสิ่งในสังคมที่อยู่รอบตัวเราไม่ว่าจะเป็นอำนาจ ความรู้ ความจริง หรือแม้กระทั่งตัวตนของเราและนอกจากวาทกรรมจะทำหน้าที่ดังกล่าวแล้ว ยังทำหน้าที่ในการยึดตรึง สิ่งที่สร้างขึ้นให้ดำรงอยู่และเป็นที่ยอมรับของสังคมต่อไป (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. 2543 : 21) ส่วนคำว่า วาทกรรมการเมือง (Political Discourse) เป็นแนวคิดที่ให้ความสนใจและความสำคัญในกิจกรรมของการสื่อความหมายทางภาษา การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง และกลไกในการควบคุมระบบการสื่อความหมาย ของการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองนั้นโดยมีการถ่ายทอดและอบรมสั่งสอน เพื่อการบังคับ ดำรงรักษา หรือ

นำการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ไปด้วยในเวลาเดียวกันทั้งนี้ชุดของความคิดทางวาทกรรมการเมืองจะต้องใช้ความชอบธรรม (Legitimacy) ในการสื่อวาทกรรมแต่ละชุดออกไปเพื่อเปลี่ยนแปลงยึดตรึงสิ่งต่างๆ ด้วยความถูกต้อง (ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. 2543 : 29 – 30) วาทกรรมการเมืองคือกระบวนการต่อสู้ แย่งชิงอำนาจในการนิยามความหมายของสิ่งที่ดีหรือไม่ดี ถูกต้องหรือไม่ถูกต้องในทางการเมือง และผู้อยู่ในอำนาจจะได้เปรียบในการต่อสู้แย่งชิง ดังนั้นชุดของวาทกรรมทางการเมืองที่ถูกสร้างขึ้นแต่ละยุคสมัยได้ก่อให้เกิดความหมายและสัญลักษณ์ต่างๆ ในสังคมการเมืองที่สามารถครอบงำยึดตรึงปิดกั้นความคิดความเชื่อ ทศนคติของผู้คนในสังคมเป็นอย่างดีการเสพยาทกรรมจึงต้องแยกแยะความถูกต้องชอบธรรมและที่มาของวาทกรรมนั้นๆ เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกครอบงำและการบิดเบือนที่อาจก่อให้เกิดความแตกแยกทางสังคม (ธนาชาติ แสงประดับธรรมโชติ. 2557)

ปรากฏการณ์ทางการเมืองของไทยที่ถือได้ว่าเป็นการปกครองในระบบประชาธิปไตย นับตั้งแต่ครั้งการรัฐประหาร ปี พ.ศ.2535 โดย พลเอกสุนทร คงสมพงษ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ทำการรัฐประหารยึดอำนาจการปกครองของฝ่ายประชาธิปไตยจาก พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีที่มาจากการเลือกตั้ง (จุ่มเท้า ทะเลฝืน. 2557) ขณะนั้นประเทศไทยกำลังมีการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติในหลากหลายมิติ ทั้งด้านอุตสาหกรรม การลงทุน การค้า อสังหาริมทรัพย์

รัฐบาลมุ่งหวังว่าประเทศไทยจะเป็นศูนย์กลางการค้าในภูมิภาคเอเชีย ประเทศจะมีความเจริญก้าวหน้า ประชาชนจะอยู่ดีมีสุข มีรายได้ดี ประเทศชาติเจริญรุ่งเรืองทัดเทียมนานาชาติอารยะประเทศ แต่แล้วเกิดการรัฐประหารขึ้นเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2535 ขึ้นก็ทำให้หวังต่างๆต้องมียอันสะดุดหยุดลง เกิดสภาวะการชะลอตัวของนักธุรกิจต่างชาติที่จะเข้ามาลงทุน ผลกระทบต่อประเทศคือทำให้เศรษฐกิจถดถอย ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์กำลังเจริญก้าวหน้าก็หยุดชะงักอุตสาหกรรมที่กำลังจะดีต้องชะลอลง การค้าการลงทุนที่กำลังจะขับเคลื่อนก็ต้องหยุดชะงักไว้ก่อน อย่างไรก็ตามรัฐบาลที่มาจากการแต่งตั้งของคณะรัฐประหาร (พลเอกสุจินดา คราประยูร) ไม่สามารถบริหารประเทศได้ เนื่องจากมีการต่อต้านจากประชาชนที่ไม่เห็นด้วยกับการรัฐประหาร จนเกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬทำให้สภาพของประเทศไทยต้องหยุดนิ่งในด้านการพัฒนาประเทศ เพราะการเมืองที่ไม่แน่นอนและส่งผลกระทบต่อประชาชนขาดโอกาสในการได้รับคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการพัฒนาประเทศ (สายฝน ติงาม. 2550)

จากนั้นเมื่อประเทศไทยได้ประกาศใช้กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ.2540 แล้วนั้นนักเลือกตั้งทั้งหลายที่คิดแต่เพียงว่า การที่จะเข้าสู่สภาการปกครอง การจะได้เป็นผู้แทนราษฎร รัฐมนตรี หรือผู้ยึดกุมอำนาจรัฐได้นั้นในสมัยก่อนปี พ.ศ. 2535 มักจะเป็นกลุ่มชนชั้นนำ กลุ่มศักดินา ชนชั้นปกครอง นักธุรกิจชั้นนำหรือข้าราชการ

ระดับสูงเท่านั้น ที่เป็นผู้ผูกขาดอำนาจรัฐไว้ในมือ นโยบายสาธารณะต่างๆที่ออกมา ก็มักจะอำนวยผลประโยชน์ให้กับกลุ่มชนชั้นของตัวเอง ขาดการเหลียวมองผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศที่อาศัยในชนบทหรือเป็นผู้มีรายได้น้อย เพราะเห็นว่าเป็นผู้ที่ไม่สามารถมีอำนาจมาเปลี่ยนแปลงแปลงโครงสร้างการเข้าสู่อำนาจรัฐได้เหมือนกลุ่มชนชั้นนำ เมื่อกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับ ปี พ.ศ.2540 ประกาศใช้ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญซึ่งเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญต้องการให้พลเมืองเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น (บุญเสริม นาคสาร. 2548 :1) พร้อมกับสร้าง ความเข้มแข็งให้นักการเมืองและพรรคการเมือง เพื่อให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินนโยบายสาธารณะเพื่อคนทุกคนในสังคมและทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์จากการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเกิดความเสมอภาคในทุกมิติ พรรคการเมืองเข้มแข็งไม่ถูกชี้นำจากภาคราชการ ซึ่งภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับปี พ.ศ.2540 ภายหนึ่งพรรคการเมืองมีความเข้มแข็งขึ้นมากขึ้นตามลำดับแต่ข้าราชการกลับอ่อนแอลง นักการเมืองชี้นำข้าราชการ ข้าราชการต้องสยบน้อมต่อนักการเมือง ข้าราชการหากต้องการความก้าวหน้าต้องวิ่งเข้าหานักการเมือง ซึ่งตรงกันข้ามกับก่อนการมีรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ.2540 ที่ข้าราชการมีความเข้มแข็งกว่าและคอยชี้นำนักการเมืองให้ปฏิบัติงานตาม

ปี 2544 ภายใต้การนำของพรรคการเมืองที่ชื่อ “พรรคไทยรักไทย” ได้เข้าสู่สนามเลือกตั้งครั้งแรกพร้อมโดยอาสาเข้ามาเพื่อแก้ไขปัญหาคาใจความยากจน ยาเสพติด และปัญหาอื่นๆ ด้วยการนำเสนอนโยบายพรรคในการหาเสียงที่แปลกกว่าการหาเสียงทุกครั้งที่ผ่านมาของประเทศไทย (ก่อนการเลือกตั้ง พ.ศ.2544) ด้วยนโยบายที่เห็นเป็นรูปธรรม เช่น 30 บาทรักษาทุกโรค กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองละ 1 ล้าน นโยบายพักหนี้เกษตรกรรายย่อย 3 ปี หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จัดตั้งธนาคารประชาชน จัดตั้งธนาคารวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก นโยบายการปราบปรามยาเสพติด เป็นต้น เหล่านี้คือนโยบายพรรคที่ใช้การหาเสียง พร้อมทั้งอธิบายความเป็นไปได้ของแต่ละนโยบาย ปรากฏว่าได้รับความตื่นตัวและได้รับความสนใจจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มคนในชนบทห่างไกลตามต่างจังหวัด กลุ่มผู้มีรายได้น้อยหรือคนจนหรือคนรากหญ้า ซึ่งร้อยละ 80 เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งมีสิทธิ์และเสียงในการที่จะเลือกผู้กำหนดนโยบายสาธารณะและที่สำคัญขาดความสนใจในการเมือง เริ่มหันมาสนใจนโยบายดังกล่าวด้วยหวังและคิดว่านโยบายเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และสังคมของตนได้ ทำให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ 6 มกราคม พ.ศ.2544 พรรคไทยรักไทยได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งเข้ามาประชาชนอย่างถล่มทลาย ถึง 248 คน พรรคการเมืองหลายพรรคที่เคยเป็นพรรคขนาดใหญ่

กลายเป็นพรรคขนาดเล็กลงทันที เช่น พรรคชาติไทย พรรคความหวังใหม่ พรรคชาติพัฒนา พรรคเสรีธรรม ฯลฯ เนื่องจากพรรคเหล่านี้ยังใช้ระบบเดิมในการหาเสียงคือ เป็นเพียงนามธรรม จับต้องไม่ได้ ต่อมาเมื่อพรรคไทยรักไทย เป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลเข้ามาบริหารประเทศแล้วนโยบายต่างๆที่เคยประกาศไว้ขณะรณรงค์หาเสียงมาดำเนินการต่อจนเกิดผลสำเร็จ ทำให้เกิดความพึงพอใจของประชาชนอย่างกว้างขวาง เนื่องจากได้รับผลประโยชน์จากการนำนโยบายพรรคไปปรับเปลี่ยนเป็นนโยบายสาธารณะของประเทศ ประชาชนเห็นประโยชน์จากการลงคะแนนเสียงเลือกผู้แทนราษฎรของตนอย่างเป็นรูปธรรม ตามระบอบประชาธิปไตย จนเกิดปรากฏการณ์ที่ประเทศไทยสามารถมีนายกที่มาจากการเลือกตั้งอยู่ครบวาระดำรงตำแหน่งเป็นครั้งแรกของรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง สามารถนำเอานโยบายที่หาเสียงปรับมาเป็นนโยบายรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดเป็นคุณประโยชน์ต่อประชาชน รัฐบาลพรรคไทยรักไทยสามารถแก้ไขปัญหาของประเทศหลาย ๆ อย่างสำเร็จลุล่วงได้ ทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นต่อในรัฐบาลเชื่อมั่นต่อพรรคการเมืองที่เลือกไป รัฐบาลไทยรักไทยเป็นรัฐบาลที่ครองใจคนไทยผู้มีรายได้น้อย คนต่างจังหวัดที่อยู่ห่างไกล คนชนบทได้เป็นผลสำเร็จ (สุวิทย์ สงคราม. 2552) ทำให้บทบาทหรือค่านิยมการเลือกตั้งของคนไทยในอดีต คือ ประชาธิปไตยจะเป็นหน้าที่ของกลุ่มชนชั้นสูง ชนชั้นนำ ชนชั้น

ปกครอง นักธุรกิจหรือข้าราชการเท่านั้น การเลือกผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนใด พรรคใดมักกระทำตามคำสั่งหรือคำชี้แนะของผู้มีอำนาจเลือกผู้แทนของตนด้วยหวังอามิตสินจ้างรางวัล กลับกลายมาเป็นเลือกผู้แทนของตนจะต้องคิดก่อนว่า ผู้สมัครคนนี้จะสังกัดพรรคไหน มีใครเป็นหัวหน้าพรรค มีนโยบายพรรคหรือไม่อย่างไร และที่สำคัญนโยบายพรรคนั้นจะเกิดผลประโยชน์ตอบสนองความต้องการของตนเองหรือไม่เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกจนทำให้การเลือกตั้งทั่วไปของไทย เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 พรรคไทยรักไทย ก็ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งอย่างขาดลอย ได้รับคะแนนเสียงที่ท่วมท้นมากถึง 375 คน จาก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ทั้งหมด 500 คน สามารถจัดตั้งรัฐบาลเพียงพรรคเดียวเป็นครั้งแรกของประเทศไทย (นพรัตน์ วงศ์วิทยาพานิชย์ และนครินทร์ เมฆไตรรัตน์. 2557) หลังจากนั้นก็มี การทำรัฐประหารแล้วมีการจัดการเลือกตั้งอีกหลายครั้งต่อมา ผลปรากฏว่าพรรคที่ได้นำเสนอ นโยบายที่เป็นประโยชน์และทำได้จริงยังได้รับการเลือกตั้งเข้ามาบริหารประเทศเหมือนเดิม ทั้งที่ นโยบายของแต่ละพรรคที่นำเสนอในช่วงหลังนี้ ล้วนแต่เป็นประชานิยมแทบทั้งสิ้น แต่เคยถูกคิด บ้างหรือไม่ว่า “**โดยแท้จริงแล้วมนุษย์ย่อมจะตัดสินใจเลือกสิ่งที่มีค่ามากที่สุด (จากบรรดาที่มีอยู่) สำหรับตัวเขาเสมอ**” ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของทฤษฎีอรรถประโยชน์ (Utility Theory) หรือความพอใจสูงสุดภายใต้งบประมาณ ที่มีอยู่ในช่วงเวลาหนึ่งๆ (Hume. 1951 ; Mill.

1970) นั่นก็เพราะประชาชนเขาเห็นคุณค่าของ พรรคการเมืองดังกล่าว หากพิจารณาอีกเข้าไปอีก จะเห็นว่า นโยบายของพรรคการเมืองที่นำเสนอ ให้แก่ประชาชนนั้นสอดคล้องกับความจำเป็นและความต้องการของประชาชนมากกว่านโยบายของ พรรคการเมืองอื่นที่ลงสนามแข่งขันในเวทีการเลือกตั้ง ดังนั้นกระบวนการประชาธิปไตยที่ให้สิทธิพลเมืองเป็นผู้มีอำนาจในการเลือกผู้กำหนดนโยบายสาธารณะถือว่าสอดคล้องกับหลักการกำหนดนโยบายสาธารณะว่าด้วยทางเลือกสาธารณะ (Public Choice Model) (Ostrom. 1971 : 203-215) หรือเศรษฐศาสตร์ทางเลือกสาธารณะ (Public choices economics) ที่อธิบายว่านักการเมืองจะผลิตนโยบายหนึ่งๆ ขึ้นมาก็เพื่อที่จะ “ขาย” ให้แก่ประชาชนทั่วไปเพื่อแลกกับ “คะแนนเสียง” นักการเมืองในระบอบประชาธิปไตยจึงตัดสินใจทำนโยบายโดยการพิจารณาทางเลือกที่ทำให้ตนเองได้รับคะแนนเสียงสูงสุด ทั้งนี้หากพรรคการเมืองเสนอ “สินค้าสาธารณะหรือนโยบายสาธารณะ” ให้แก่ประชาชนซึ่งต้องนำเสนอ นโยบายที่ใกล้เคียงความชอบของประชาชนส่วนใหญ่ (Majorities) มากที่สุดเพื่อให้ชนะเลือกตั้งหรือคงความนิยมในระดับสูงกว่าคู่แข่ง ดังกล่าวนี้อาจเรียกได้ว่า “**ประชาธิปไตยกินได้หรือไม่**” เพราะ ประชาธิปไตยผ่านกระบวนการแข่งขันทางนโยบายสาธารณะด้วยวิธีการเลือกตั้งเป็นผลให้ พรรคการเมืองที่เสนอนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ

ขณะการเลือกตั้งปรากฏเด่นชัดขึ้นในประเทศไทย จากปรากฏการณ์ไทยรักไทย ดังนั้นประเด็น ถกเถียงกันที่น่าสนใจ คือ **“ประชาธิปไตยที่กินได้ : ของจริงหรือแค่ภาพกรรมการเมือง”**

การกำหนดนโยบายสาธารณะ(Public policy) ที่ส่งผลต่อผู้มีอำนาจในการกำหนด นโยบายของรัฐหรือฝ่ายบริหาร เพื่อกำหนดเป็น นโยบายสาธารณะแล้วนำไปปฏิบัติให้สอดคล้อง และตอบสนองต่อการความต้องการของประชาชน ทุกชนชั้นในประเทศ ซึ่งมีหลักทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ ได้แก่ ทฤษฎีอรรถประโยชน์ (Utility theory)ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง (Political Economy theory) ทฤษฎีทางเลือก สาธารณะ (Public choice theory)และทฤษฎี การตลาด (Marketing theory) ซึ่งสามารถ อธิบายพอสังเขปของแต่ละทฤษฎี ดังนี้

1. ทฤษฎีอรรถประโยชน์

แนวคิดของลัทธิอรรถประโยชน์ขอล กล่าวถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องกับลัทธิอรรถประโยชน์ที่ สำคัญและวิเคราะห์เปรียบแนวคิดของแต่ละท่าน ดังนี้

1.1 บุคคลที่เกี่ยวข้องกับลัทธิ อรรถประโยชน์ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับลัทธิ อรรถประโยชน์ที่สำคัญอยู่ 3 ท่านด้วยกันดังนี้ (1) **เดวิด ฮูม (Hume. 1951)** เป็นคนสำคัญที่ วางรากฐานแนวคิดอรรถประโยชน์ ซึ่งกล่าวว่า เหตุผลไม่ได้เป็นตัวชี้ขาดว่าเราควรจะทำหรือไม่ ควรจะทำอะไร การตัดสินใจทำหรือวินิจฉัยว่าสิ่ง นั้นดีหรือสิ่งนี้ไม่ดีควรทำหรือไม่ควรทำ จะมาจาก

แนวโน้มของคนเราซึ่งมีรากฐานมาจากความรู้สึก ต้องการความสุข โดยธรรมชาติมนุษย์เป็นคนเห็น แก่ตัวและเห็นแก่ผู้อื่นผสมผสานกันไปมนุษย์ไม่ได้ เป็นนักบุญร้อยเปอร์เซ็นต์ และไม่ได้เป็นซาตานทั้ง ร้อยเปอร์เซ็นต์ (2) **जेरमी เบนธัม (Jeremy Bentham ; อ้างใน West. 2004)** จะยึดเรื่อง เกี่ยวกับความถูกต้องของจริยธรรมอรรถประโยชน์ ว่าเป็นจริยธรรมที่มีลักษณะเป็นวิทยาศาสตร์ แต่ สิ่งที่เป็นความถูกต้องของการกระทำนั้นดูจาก ผลลัพธ์ของการกระทำที่ก่อให้เกิดความสุขหรือ ก่อให้เกิดความทุกข์สอดคล้องกับชาติชาติของ มนุษย์ กฎหมายที่ดีกับกฎหมายที่สอดคล้องกับ จริยธรรมแบบอรรถประโยชน์ก็คือกฎหมายที่ บัญญัติขึ้นมาหรือเขียนขึ้นแล้วก่อให้เกิดแก่สังคม ยิ่งก่อให้เกิดความสุขเท่าไรก็ยิ่งเป็นความดีความ ถูกต้องมากขึ้นเท่านั้นและ (3) **จอห์น สจ๊วตมิลล์ (Mill. 1970)** นักปรัชญาและนักเศรษฐศาสตร์ การเมืองที่มีชื่อเสียงอย่างยิ่งคนหนึ่งในอังกฤษ เขา มีงานเขียนตีพิมพ์เป็นจำนวนมาก สำคัญที่สุดคือ เรื่อง “ว่าด้วยหลักอรรถประโยชน์” (On Utilitarianism) “ว่าด้วยเสรีภาพ” (On Liberty) “การพิจารณาเรื่องรัฐบาลผู้แทน” (Considerations on Representative Government) และเรื่อง “อดีตชีวิตประวัติ” (Autobiography) เมื่อพิจารณางานของเขาแล้ว จะเห็นได้ว่าเขาสนใจยึดถืออุดมการณ์เรื่องความ เสมอภาคของสตรีและโครงการสวัสดิการสังคม ซึ่งใกล้เคียงกับแนวคิดของฝ่ายสังคมนิยม

การประยุกต์ทฤษฎีอรรถประโยชน์เป็นที่ยอมรับในการศึกษาทางเศรษฐศาสตร์ซึ่งนำมาอธิบายพฤติกรรมของผู้บริโภคในการตัดสินใจบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ เพื่อให้ได้รับอรรถประโยชน์หรือความพอใจสูงสุด ภายใต้งบประมาณที่มีอยู่ในช่วงเวลาหนึ่งๆ การอธิบายตามแนวทางของทฤษฎีนี้ มักอยู่ภายใต้ข้อสมมติที่ว่า ผู้บริโภคมีการบริโภคสินค้าหรือบริการแต่ละชนิดในเวลาต่อเนื่องกันและการบริโภคสินค้าแต่ละชนิดเป็นอิสระต่อกัน นอกจากนั้นยังมีข้อสมมติว่า อรรถประโยชน์สามารถวัดเป็นหน่วยๆ ได้ ซึ่งหน่วยของอรรถประโยชน์นี้เรียกว่า "ยูทิล" (Util) ตามนัยแห่งทฤษฎีนี้ ผู้บริโภคจะได้รับอรรถประโยชน์สูงสุดหรือบรรลุดุลยภาพก็ต่อเมื่อบริโภคสินค้าทั้งสองชนิดจนกระทั่งอรรถประโยชน์หน่วยท้ายของเงินหนึ่งบาทที่ได้จากการซื้อสินค้าแต่ละชนิดมีค่าเท่ากันพอดี สรุปได้ว่าอรรถประโยชน์ เป็นความพอใจที่ผู้บริโภคได้รับจากการบริโภคสินค้าหรือบริการชนิดนั้นๆ สินค้าหรือบริการที่จะให้อรรถประโยชน์มาน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับระดับความต้องการของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าและบริการนั้น ถ้ามีความต้องการมาก สินค้าและบริการก็จะให้อรรถประโยชน์มากตรงกันข้าม ถ้ามีความต้องการน้อย สินค้าและบริการนั้นก็ให้อรรถประโยชน์น้อยตามไปด้วย

2. ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง (Political Economy Theory)

เศรษฐศาสตร์การเมืองเกิดขึ้นเมื่อศตวรรษที่ 18 เพื่อทำความเข้าใจระบบการ

ตอบสนองความต้องการของประชาชนว่ามีความต้องการแบบไหน ระบบการผลิตและการแจกจ่ายเป็นอย่างไรในการตอบสนองความต้องการดังกล่าวมีความแตกต่างจากเศรษฐศาสตร์ โดยเศรษฐศาสตร์ (Economics) เป็นเรื่องของการจัดการเศรษฐกิจของครัวเรือน ส่วนเศรษฐศาสตร์การเมือง (Political Economics) เป็นการจัดการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของภาครัฐ

นักทฤษฎีองค์การด้านเศรษฐศาสตร์ใช้แนวคิดและเครื่องมือจากวิชาเศรษฐศาสตร์ในการศึกษากระบวนการภายในและโครงสร้างองค์การ เพื่อตอบคำถามว่าทำไมถึงต้องมีการทำอะไรเป็นตัวกำหนดขนาด ขอบเขต และโครงสร้างขององค์การปัจจัยอะไรที่ทำให้องค์การอยู่รอดและมีการเจริญเติบโตสิ่งที่เรียนรู้จากทฤษฎีองค์การที่นำมาใช้กับองค์การทางเศรษฐศาสตร์คือการตัดสินใจในภาวะที่เหตุผลจำกัด (Bounded rational decision making) และการวิจัยเชิงประจักษ์ (Empirical research) เพื่อปรับปรุงความสามารถของแบบด้านเศรษฐศาสตร์ (Economic model) โดย Buchanan (1974) ได้เสนอทฤษฎีทางเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational choice theory) ที่เป็นทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์แบบทำทนาย (Neoclassic economics) ที่นำมาใช้กับภาครัฐเพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างเศรษฐศาสตร์จุลภาคและการเมืองการปกครองเข้าด้วยกันโดยเป็นการสังเกตการกระทำของประชาชน นักการเมืองและข้าราชการเปรียบเทียบกับการทำงานของผู้ผลิตและผู้บริโภคที่ยึด

ผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก (Self-interest) การเปรียบเทียบนี้ไม่เพียงทำให้เข้าใจภาพรวมของภาครัฐในแง่ของการตลาดแต่ยังทำให้นักรัฐประศาสนศาสตร์ มีเครื่องมือทางทฤษฎีที่สามารถประยุกต์ใช้กับวิชาการทางเศรษฐศาสตร์อีกด้วย ที่มีชื่อเรียกต่างๆ เช่น เศรษฐศาสตร์การเมือง (Political economy) เศรษฐศาสตร์สวัสดิการ (Welfare economics) แต่เป็นที่รู้จักกันดีคือความเป็นเหตุเป็นผล (Rational) หรือทางเลือกสาธารณะ (Public choice) นั่นเอง

ทฤษฎีทางเลือกอย่างมีเหตุผลมีพื้นฐานจากแนวคิดของ Adam Smith (1776) เป็นฐานคติสำคัญของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ทำลาย (Neoclassical economics theory) โดยระบุว่ามนุษย์เป็นผู้แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวโดยผ่านกลไกของมือที่มองไม่เห็น (Invisible hand) ที่สามารถสร้างผลกำไรที่ให้ประโยชน์ต่อสังคมโดยส่วนรวมได้ แม้ว่าทฤษฎีทางเลือกอย่างมีเหตุผลจะมีมานานแล้วแต่ก็ถูกเพิกเฉย อย่างไรก็ตามเริ่มมีผู้สนใจในรัฐประศาสนศาสตร์ว่าเป็นการผสมผสานระหว่างศาสตร์ทางบริหารธุรกิจและต่อมาก็ได้ประยุกต์ใช้หลักเศรษฐศาสตร์เข้ามาใช้ในการจัดการภาครัฐอีกด้วยเช่น Downs (1957), Buchanan and Tullock (1962) กล่าวถึงผู้ที่มีพฤติกรรมในการแสวงหาประโยชน์ส่วนตัวทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ที่ต้องการอรรถประโยชน์อย่างเป็นเหตุเป็นผลสูงสุด (Rational utility maximizer) ซึ่งไม่ได้อยู่ในข้อสันนิษฐานที่ว่าทั้งประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ยึดมั่นในหลักปฏิบัติทางการเมืองในอุดมคติแต่จะเป็นข้อสันนิษฐานที่ว่า จะมีพฤติกรรมทางการเมืองในรูปแบบของหลักเศรษฐศาสตร์ กล่าวคือประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีพฤติกรรมที่จูงใจโดยความต้องการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว

3. ทฤษฎีทางเลือกสาธารณะ (Public choice theory)

ทฤษฎีการจัดการภาครัฐและแนวคิดทางด้านหลักเศรษฐศาสตร์ (Theory in public management and economics) ในการพิจารณาพื้นฐานของทฤษฎีในการจัดการภาครัฐแนวใหม่นี้เป็นการใช้หลักเศรษฐศาสตร์และการบริหารธุรกิจ Christopher Pollitt และ Geert Bouckaert (2000) ได้เสนอว่าการจัดการนี้เป็นกิจกรรมที่มีความชัดเจนที่มุ่งใช้ทรัพยากรให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้และเป้าหมายที่กำหนดไว้นี้ได้ใช้ศัพท์ที่เป็นภาษาของเศรษฐศาสตร์ (Language of economics) คือ “ผลลัพธ์ (Output)” และ “ความคุ้มค่า (Value for money)” ปัจเจกบุคคลที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเป็นใหญ่ มีเหตุผลและพยายามเลือกทางเลือกที่ให้ผลตอบแทนเป็นที่พอใจแก่ตนมากที่สุด “สินค้าส่วนบุคคล” (Pure private goods) ผู้ที่ต้องการสินค้าหรือบริการต้องจ่ายค่าตอบแทนถึงจะได้รับสินค้าหรือบริการหรือได้บริโภคสินค้านั้น และ “สินค้าสาธารณะ” (Public goods) ผู้ใช้บริการหรือผู้บริโภคสินค้าอาจไม่ได้เป็นผู้จ่ายค่าตอบแทนแก่สินค้าและบริการนั้นเลย (พิทยา

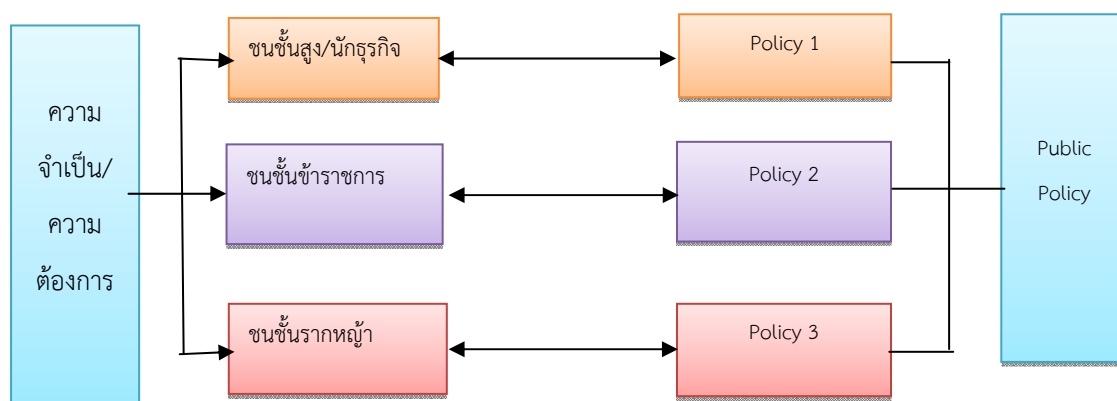
บวรวัฒนา. 2541) ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์แนวใหม่ และทฤษฎีทางเลือกสาธารณะใช้ระเบียบวิธีในการ ออกแบบนโยบายสาธารณะโดยพื้นฐานด้านตลาด (Market-based public policy) รัฐจะต้องจัดหา สินค้าและบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ดังนั้นการจัดการที่มีการมุ่งเน้น ผลลัพธ์ ประสิทธิภาพและการวัดผล (Ostrom and Ostrom. 1971 : 203-215)

สรุปได้ว่า ทางเลือกสาธารณะ มุ่งเอา ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตลาดมาอธิบายถึง พฤติกรรมการตัดสินใจที่เกิดขึ้นในส่วนของ ภาครัฐบาล ตลอดจนมุ่งที่จะเอากลไกของตลาดมา ปรับปรุง เพื่อให้เกิดการตัดสินใจในส่วนของ ภาครัฐบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทฤษฎีทางเลือกสาธารณะเป็นทฤษฎีที่ประยุกต์ใช้ ทางรัฐศาสตร์ ซึ่งมีสาระสำคัญของทางเลือก สาธารณะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับรัฐศาสตร์ ซึ่ง ประกอบด้วย รัฐ กติกาการออกเสียงเลือกตั้ง พฤติกรรมของผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของพรรค และระบบราชการ เป็นต้น

นโยบายสาธารณะบนพื้นฐานตัวแบบทฤษฎี ทางเลือกสาธารณะ

ประชาธิปไตยที่กินได้ ในความคิดของ ผู้เขียนนั้นควรเป็นไปในลักษณะที่ประชาชนทุกคน ของประเทศได้รับผลประโยชน์หรือการได้รับ สวัสดิการ ทั้งในรูปสินค้าและบริการจากรัฐในทุก ส่วนและทุกชนชั้นของสังคม เพราะในการ ปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ที่ถือว่าอำนาจ

อธิปไตยเป็นของคนทุกคนในสังคม มีความเสมอภาค เท่าเทียมกันของทุกชนชั้นของประเทศในการ ที่จะออกเสียงเลือกตั้งตัวแทนของตนเข้าเป็น ผู้บริหารหรือมีส่วนเป็นผู้กำหนดนโยบาย สาธารณะตามหลักการแห่งประชาธิปไตย และ สอดคล้องกับหลักทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้เราพอจะทราบตัวแบบการตัดสินใจของทั้งผู้มี หน้าที่กำหนดนโยบายสาธารณะและผู้ที่เป็นฝ่าย รับสินค้าและบริการสาธารณะเกี่ยวข้องต่อ ประสิทธิภาพของการบริการและส่งผลต่อการ ตัดสินใจในการสนองตอบต่อการบริการสินค้าและ บริการผ่านการเลือกตั้งของประชาชนทุกคนใน ประเทศ ซึ่งพอจะอธิบายได้ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 ตัวแบบการตัดสินใจ

1. **ชนชั้นสูงหรือนักธุรกิจ** หมายถึง กลุ่มคนที่มาจากบรรดาขุนนางในอดีตหรือนักธุรกิจ/นายทุนรายใหญ่ที่มีอำนาจในการต่อรองสูง ก็มีความพยายามผลักดันที่จะผลักดันนโยบาย ที่สนองตอบความต้องการและความจำเป็นของชนชั้นเดียวกัน แล้วกำหนดเป็นนโยบายสาธารณะ

2. **ชนชั้นข้าราชการ** หมายถึง กลุ่มคนที่เป็นข้าราชการที่มีหน้าที่ขับเคลื่อนนโยบายหรือนำนโยบายของรัฐบาลไปปฏิบัติ ก็มีความพยายามที่จะผลักดันนโยบายที่สนองตอบความต้องการของชนชั้นเดียวกัน แล้วกำหนดเป็นนโยบายสาธารณะ

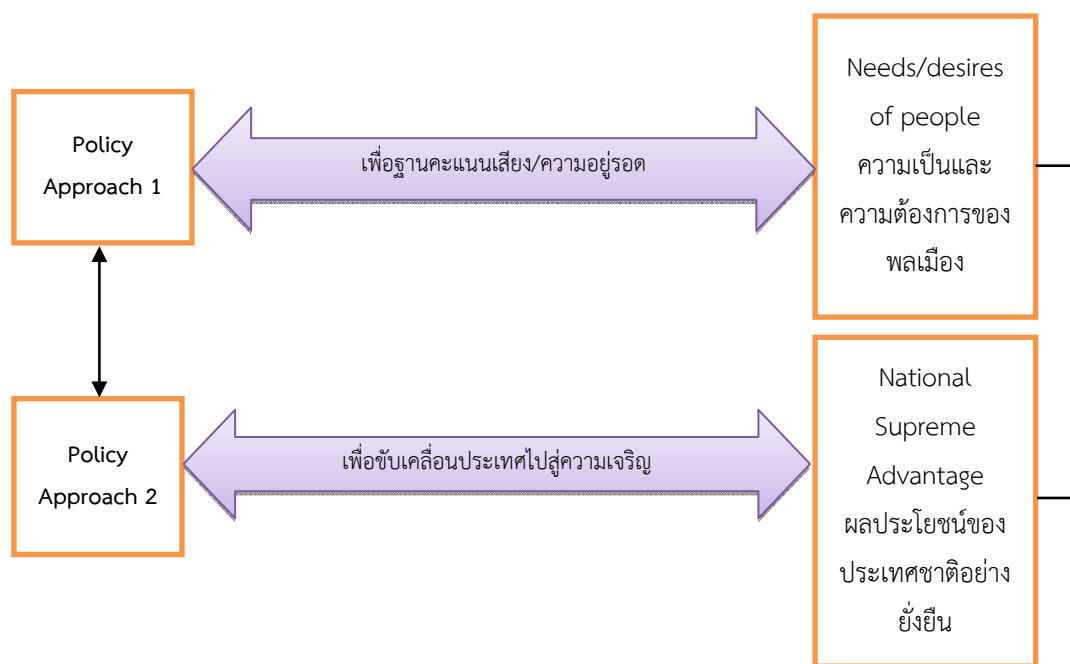
3. **ชนชั้นรากหญ้าหรือกลุ่มชนชั้นแรงงาน** หมายถึง กลุ่มคนที่เป็นเกษตรกร ผู้ใช้แรงงาน หรือผู้มีรายได้น้อยรวมทั้งผู้ที่อาศัยในชนบทห่างไกลตามต่างจังหวัด ก็มีความพยายามที่จะผลักดันนโยบาย ที่จะสนองตอบความ

ต้องการของกลุ่มตน เพื่อกำหนดเป็นนโยบายสาธารณะ เช่นเดียวกัน

จากสถานการณ์ความเป็นจริงในประเทศไทย ขณะที่รัฐบาลเข้ามาบริหารประเทศได้ใช้หลักทฤษฎีต่างๆ ในการบริหารนโยบายสาธารณะ อาทิ ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมือง (Political Economy theory) ทฤษฎีทางเลือกสาธารณะ (Public choice theory) ทฤษฎีอรรถประโยชน์ (Utility theory) มาผสมผสานการดำเนินการ โดยเฉพาะรัฐบาลที่ได้รับคะแนนนิยมอย่างท่วมท้นได้นำเอาทฤษฎีการตลาดมาใช้เพื่อผลิตสินค้าและบริการสาธารณะ (Public goods and Service goods) ให้สนองตอบความต้องการเพียงชนชั้นรากหญ้าซึ่งคิดแต่เพียงว่าเป็นกลุ่มชนส่วนใหญ่ของประเทศมากเกินไป คิดเพียงที่จะชนะการเลือกตั้งก็เพียงพอ จนละเลยหรือมองข้ามที่จะผลิตสินค้าและบริการที่จะ

ตอบสนองต่อชนชั้นสูงหรือนักธุรกิจและชนชั้น
ข้าราชการ ซึ่งมีอิทธิพลมากพอที่จะสร้างปัญหา
ให้กับรัฐบาลได้ ดังจะเห็นได้จากสถานการณ์ทาง
การเมืองเกิดขึ้นหลังจากที่รัฐบาลพรรคไทยรัก
ไทย/พรรคพลังประชาชน/พรรคเพื่อไทยประสบ
ปัญหาการบริหารประเทศหลังจากใช้นโยบาย
สาธารณะดังกล่าวมาได้ระยะหนึ่ง

จะเห็นว่าไม่ว่าจะเป็นรัฐบาล/หรือพรรค
การเมืองใดก็ตาม หากจะให้การบริหารประเทศให้
ประสบความสำเร็จได้อย่างยั่งยืน และเกิด
ประสิทธิผลอย่างสมบูรณ์นั้น ในฐานะที่เป็น
ผู้บริหารหรือรัฐบาลจะต้องมีหน้าที่ในการกำหนด
นโยบายสาธารณะ ให้สนองตอบต่อความต้องการ
ของทุกชนชั้น และมุ่งพัฒนาประเทศให้
เจริญรุ่งเรืองอย่างยั่งยืน ซึ่งแนวนโยบายของพรรค
การเมือง ควรมีแนวทางใหญ่ 2 แนวทางดังแสดง
ในแผนภาพที่ 2

แผนภาพที่ 2 แนวทางการกำหนดนโยบายสาธารณะ

จากแผนภาพที่ 2 เห็นได้ว่ารัฐบาล/พรรคการเมือง/นักการเมืองซึ่งเป็นผู้ที่ผลิตสินค้าและบริการสาธารณะแล้วนำเสนอทางเลือกสาธารณะที่เป็นผลประโยชน์ให้กับประชาชนผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจเลือกตัวแทนของตนเข้าไปทำหน้าที่ฝ่ายกำหนดนโยบาย มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ฝ่ายผู้กำหนดนโยบายจะต้องผลิตนโยบายสาธารณะเพื่อให้สอดคล้องและตอบสนองความต้องการและความจำเป็นของประชากรในประเทศ เพื่อเป็นที่ยึดเหนี่ยวใจแก่ทุกชนชั้นในสังคม เพื่อการดำรงหรือความอยู่รอดของรัฐบาลไม่ให้ถูกชนชั้นใดชนชั้นหนึ่งต่อต้านแล้ว รัฐบาลยังต้องดำเนินการให้มีนโยบาย ที่เกี่ยวกับการขับเคลื่อนหรือต่อยอดความสำเร็จในการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งอาจแยกเป็นประเด็นได้ดังต่อไปนี้

แนวนโยบายแรก สำหรับนโยบายในส่วนนี้ต้องจัดให้มีเพื่อตอบสนองความต้องการหรือความจำเป็นของทุกชนชั้นในสังคม ให้สามารถเข้าถึงนโยบายสาธารณะของรัฐที่จัดการให้ได้ อย่างทั่วถึง ที่สำคัญอย่างยิ่งคือเพื่อความอยู่รอดของรัฐบาลหรือผู้บริหารเอง เนื่องจากว่าหากสามารถผลิตนโยบายและบริการสาธารณะที่ดีแล้วตอบสนองความต้องการของคนในทุกชนชั้นได้ดี ย่อมส่งผลผลการความมั่นคงของรัฐบาลเอง ซึ่งในนโยบายนี้ อาจแบ่งความต้องการและความจำเป็นของกลุ่มคนในแต่ละชนชั้นทางสังคมได้ดังนี้

1.1 ขนชั้นรากหญ้า ในกลุ่มนี้อาจประกอบไปด้วยหลากหลายกลุ่มคน เช่น ขนชั้นแรงงาน ขนชั้นเกษตรกร กลุ่มคนยากคนจน คนชนบทที่อยู่ตามจังหวัดห่างไกล ชุมชนแออัด หรือคน

ระดับล่างของสังคม ที่มีเป็นจำนวนมากของประเทศ ให้รัฐบาลถือว่ากลุ่มคนเหล่านี้มีสิทธิเท่าเทียมกับทุกชนชั้นในสังคม นโยบายที่ออกมาสำหรับกลุ่มคนเหล่านี้ อาจอยู่ในลักษณะเป็นการตอบสนองต่อความจำเป็นพื้นฐาน ที่รัฐควรจัดให้กับประชาชนในประเทศ ที่เรียกว่า “รัฐสวัสดิการ” หรืออาจกล่าวได้อย่างหนึ่งว่าเป็นนโยบาย “ประชานิยม” ก็ตาม ตัวอย่างนโยบายสาธารณะที่อาจใช้สำหรับความสอดคล้องเพื่อตอบสนองความต้องการและความจำเป็นสำหรับชนชั้นรากหญ้านี้เช่นด้านสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน (30 บาทรักษาทุกโรค รักษาฟรี การประกันสุขภาพ) ด้านสังคม (จัดระเบียบสถานบริการ บ้านเอื้ออาทร ประกาศสงครามยาเสพติด เบี้ยผู้สูงอายุ) ด้านการศึกษา(เรียนฟรี 15 ปี คอมพิวเตอร์เอื้ออาทร) การส่งเสริมอาชีพ (otop ต้นกล้าอาชีพ โคล้านตัว บัตรเครดิตเกษตรกร) เป็นต้น

1.2 ขนชั้นข้าราชการและชนชั้นกลาง

ในกลุ่มคนเหล่านี้ อาจประกอบไปด้วยหลากหลายกลุ่มทั้งที่เป็นข้าราชการ ซึ่งเป็นผู้ที่มีหน้าที่น่านโยบายของรัฐบาลต่างๆ ไปดำเนินการปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มชนชั้นที่มีอิทธิพลต่อนโยบายรัฐบาลเพราะหากรัฐบาลได้รับความร่วมมือจากบรรดาข้าราชการแล้วจะทำให้การดำเนินนโยบายต่างๆของรัฐหรือฝ่ายการเมืองสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากบรรดาข้าราชการแล้วชนชั้นกลุ่มนี้ยังประกอบไปด้วยกลุ่มชนชั้นกลางของประเทศ ผู้ที่มีรายได้ประจำจากการประกอบธุรกิจ หรือกลุ่มพนักงานรัฐวิสาหกิจ กลุ่มชุมชนเมืองผู้มีรายได้ระดับกลางหรือแม้กระทั่งชนชั้นกลางที่อาศัยอยู่

ตามเมืองใหญ่ๆของประเทศ ซึ่งรัฐหรือฝ่ายการเมืองเองต้องมียุทธศาสตร์ที่ส่งผลให้สอดคล้องกับการตอบสนองความต้องการและความจำเป็นของชนชั้นนี้ ให้เกิดความพึงพอใจในนโยบายของรัฐ เพื่อลดการต่อต้านในการปฏิบัติเหมือนตัวอย่างที่เกิดขึ้นในสมัยรัฐบาลพรรคเพื่อไทย ที่ไม่ได้รับความร่วมมือจากชนชั้นข้าราชการและชนชั้นกลาง นโยบายที่จะสนองตอบความต้องการของกลุ่มชนชั้นนี้จะเน้นเกี่ยวกับเรื่องรายได้ ความเป็นอยู่ ความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน ความสะดวกสบาย ความเจริญก้าวหน้า โครงการสนับสนุนอาชีพ ฯลฯ ยกตัวอย่างเช่น โครงการรถยนต์คันแรก โครงการบ้านหลังแรก โครงการปรับปรุงเงินเดือนสำหรับข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ โครงการปริญญาตรี เงินเดือน 15,000 บาท โครงการรถไฟฟ้าความเร็วสูงโครงการติดตั้งกล้องวงจรปิด 20,000 ตัวทั่ว กทม. โครงการกองทุนน้ำมัน โครงการยกเว้นวีซ่าญี่ปุ่นและตะวันออกกลาง โครงการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ขนาดกลางและขนาดย่อม SME/SML เป็นต้น

1.3 ชนชั้นสูงหรือนักธุรกิจ บุคคลที่จัดอยู่ในกลุ่มชนชั้นนี้อาจมีจำนวนไม่มากนักแต่ถือว่าเป็นกลุ่มคนหรือชนชั้นที่มีอิทธิพลต่อความอยู่รอดของรัฐบาลมากพอสมควร เพราะมีทั้งอำนาจเงิน อำนาจทุน ในการต่อรองหรือสามารถส่งผลกระทบต่อรัฐบาลหรือฝ่ายการเมืองได้ ดังจะเห็นตัวอย่างกับรัฐบาลพรรคไทยรักไทย รัฐบาลพลังประชาชนและรัฐบาลพรรคเพื่อไทย ที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มคนในชนชั้นนี้ เพราะได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินนโยบายของรัฐบาล

ดังกล่าวน้อยที่สุด บุคคลในกลุ่มชนชั้นนี้อาจมาจาก กลุ่มชนชั้นศักดินา ผู้ดีเก่า ชนชั้นนักธุรกิจใหญ่ ข้าราชการหรืออดีตข้าราชการระดับสูงหากรัฐบาลหรือฝ่ายการเมืองที่ต้องการอยู่ในอำนาจอย่างมั่นคงนั้น ต้องมียุทธศาสตร์ที่ตอบสนองความต้องการของชนชั้นนี้ให้ได้รับประโยชน์จากนโยบายสาธารณะของรัฐบาลจนเกิดความพึงพอใจด้วยเช่นเดียวกัน นโยบายที่เกี่ยวข้องกับชนชั้นนี้อาจจะเป็นไปในลักษณะการส่งเสริมการลงทุน การลดภาษี การยกย่องคนดีศรีสยาม การสร้างการยอมรับในศักดินา ยกตัวอย่างนโยบายที่เอื้อประโยชน์ต่อชนชั้นนี้ เช่น นโยบายส่งเสริมด้านอุตสาหกรรม โครงการส่งเสริมการค้าและการลงทุนขนาดใหญ่ โครงการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษ โครงการลดภาษีนิติบุคคลจาก 30 เปอร์เซ็นต์ เหลือ 23 เปอร์เซ็นต์ โครงการศูนย์กลางการผลิตยางเอเซีย เป็นต้น

แนวนโยบายสอง สำหรับนโยบายในส่วนที่ 2 นี้ จะเป็นไปในลักษณะที่ รัฐบาลหรือฝ่ายการเมืองจะต้องดำเนินการให้เกิดนโยบายสาธารณะที่มุ่งเน้นในเรื่องเกี่ยวกับการต่อยอดการพัฒนาประเทศ ให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองและก้าวหน้า เพื่อให้ทัดเทียมกับนานาชาติประเทศ เพื่อความต้องการอันสูงสุดของทุกชนชั้นในสังคมหรือประเทศชาติ ไม่ว่าจะเป็นชนชั้นรากหญ้า ชนชั้นข้าราชการและชนชั้นสูงหรือนักธุรกิจเองก็ตาม ต่างจะต้องมีส่วนช่วยเหลือผลักดันนโยบายในส่วนนี้ให้เกิดความสำเร็จเพื่อประเทศชาติ แล้วสุดท้ายผลประโยชน์ที่ได้รับก็จะกลับไปสู่กลุ่มคนทุกชนชั้น นโยบายในส่วนนี้จะเน้นนโยบายที่มุ่งเน้นเกี่ยวกับ

การส่งเสริมความเจริญ ความมั่งคั่ง ความมั่นคงในด้านต่างๆ การส่งเสริมส่งเสริมด้านสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคเท่าเทียมกันของคนในสังคม ด้านส่งเสริมศิลปะ วัฒนธรรมของประเทศ อาทิ นโยบายด้านการส่งเสริมการลงทุน นโยบายส่งเสริมการส่งออก นโยบายการลดภาษีสำหรับสินค้าที่นำเข้าหรือส่งออก นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว นโยบายความร่วมมือด้านความมั่นคงด้านการต่างประเทศ ด้านการพาณิชย์ นโยบายด้านความเท่าเทียมและเสมอภาคทางสังคม ทางด้านความยุติธรรม ความนโยบายที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพทางความคิด การแสดงออกทางประชาธิปไตย ด้านสื่อสารมวลชน ด้านศิลปะ วัฒนธรรมและจารีตประเพณี นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวไทย เป็นต้น

เมื่อรัฐบาล ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายการเมือง สามารถดำเนินนโยบายสาธารณะต่างๆ ตามที่กล่าวมาข้างต้นได้เป็นผลสำเร็จ ในลักษณะที่เป็น Public goods and Service goods เพื่อดำเนินการบริหารให้กับประชาชนทุกกลุ่มแล้ว ผลลัพธ์ที่ได้คือความพึงพอใจจากประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้ตอบสนองความต้องการหรือความจำเป็นของทุกชนชั้น ตามนโยบายที่ 1 และสามารถดำเนินนโยบายที่ส่งผลให้ต่อ ยอดความสำเร็จสูงสุดของประเทศได้ตามนโยบายที่ 2 แล้ว นั้นย่อมแสดงออกถึงความสำเร็จในการดำเนินนโยบายสาธารณะ คือ ประชาชนได้รับความอยู่ดี กินดี จากการที่เข้าตัดสินใจเลือกผู้บริหารด้วยตัวเอง ตลอดจนมีฝ่ายบริหารสามารถสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง ให้กับประเทศชาติ นั่นคือ

ความสำเร็จภายใต้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ดังนั้น คำว่า “ประชาธิปไตยที่กินได้” จึงไม่ใช่แค่วาทะกรรมการเมือง ที่นักการเมืองเอาไวใช้ในยามที่ต้องการเข้าสู่อำนาจการปกครองประเทศดังเช่นในอดีตที่ผ่านมา แต่กลับกลายเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจริง สัมผัสได้จริง ด้วยการตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองหรือนักการเมืองที่เสนอตัวด้วยนโยบายและปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จได้จริงตามที่หาเสียง ตามหลักการหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทั้งเศรษฐศาสตร์การเมือง ทางเลือกสาธารณะ ทรัพยากรประโยชน์และการตลาดสามารถนำมาใช้ในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยได้อย่างสมเหตุสมผล

สรุปผล

ประชาธิปไตยกินได้ ในทรรศนะของผู้เขียนนั้นมีความคิดเห็นว่าเป็นความอยู่ดีมีสุขของประชาชนในประเทศทุกภาคส่วนของสังคมที่ได้รับการบริการจากรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนเข้ามาเป็นผู้กำหนดนโยบายสาธารณะ ทั้งในรูปรัฐสวัสดิการ สินค้าและบริการต่างๆที่จะจัดสรรให้กับประชาชนในประเทศ เพื่อความผาสุกของประชาชนและความเจริญรุ่งเรืองของประเทศผ่านกระบวนการตามระบอบประชาธิปไตยในอดีตนั้นการเลือกตั้งอาจเป็นเพียงพิธีการอย่างหนึ่ง ในการก้าวเข้าสู่อำนาจการบริหารประเทศของกลุ่มชนบางกลุ่ม บางชนชั้น อาทิ ชนชั้นสูง,ชนชั้นนักธุรกิจหรือชนชั้นข้าราชการระดับสูง เมื่อเข้าไปบริหารประเทศแล้วการผลิตสินค้าและบริการที่ถือว่าเป็นนโยบาย

สาธารณะ ออกมาดำเนินการกับประชาชนของประเทศก็มักจะอำนวยความสะดวกหรือสนองตอบต่อความต้องการของชนชั้นของตนเอง โดยขาดการตระหนักถึงทุกส่วนในประเทศ คำว่า “ประชาธิปไตยที่กินได้” จึงอาจเป็นเพียงแค่ว่ากล่าวที่สวยงามให้หนักการเมืองใช้เมื่อต้องการคะแนนเสียงจากคนในสังคม แต่ขาดความเอาใจใส่ที่แท้จริงจากผู้มีอำนาจในการบริหารประเทศ หรือขาดการเหลียวแลจากผู้มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายของรัฐ แต่หลังจากเกิดสถานการณ์ทางการเมืองหลัง ปี พ.ศ.2540 ที่รัฐบาลพรรคไทยรักไทยเข้ามาบริหารประเทศในปี พ.ศ.2544 แล้วมุ่งเน้นการดำเนินนโยบายของรัฐลงไปสู่ชนชั้นรากหญ้ามากขึ้น ทำให้เกิดกระแสตื่นตัวทางการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย เริ่มใส่ใจที่เรียนรู้การเมืองการปกครองประเทศ เรียนรู้หลักแห่งการได้มาซึ่งความอยู่ดีมีสุขภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ทำให้การเลือกตั้งในทุกครั้งหลังจากนั้นเป็นต้นมาเป็นเครื่องชี้วัดความต้องการของประชาชน ที่จะส่งผลต่อผู้มีความประสงค์จะเข้าไปเป็นฝ่ายบริหารหรือฝ่ายรัฐบาลให้วางแนวทางการกำหนดนโยบายสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้รับบริการสาธารณะ เพื่อแลกกับฉันทามติจากประชาชน เพื่อเข้าไปทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ ว่าประชาชนส่วนใดบ้างมีความต้องการรัฐบาลแบบใด ต้องการนโยบายแบบไหนหรือผู้บริหารประเทศอย่างไร

จากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นว่าปัจจุบันในการตัดสินใจว่าจะให้ผู้ใดเข้ามาบริหารประเทศและเป็นผู้กำหนดนโยบายสาธารณะใดๆ ออกมาสู่

ผู้รับบริการทั้งประเทศ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องมีความตระหนักถึงผลประโยชน์ของกลุ่มชนชั้นของตนเองว่าจะได้รับผลกระทบจากตัวแทนของตนเข้าไป ในรูปการตอบสนองผ่านนโยบาย ให้ตอบสนองความต้องการของตนเองมากที่สุดได้อย่างไร ผู้ที่จะเสนอตนเป็นฝ่ายบริหารเองต้องพยายามเสนอนโยบายที่ตรงตามความต้องการและความจำเป็นของทุกคนในองค์กร โดยการผลิตสินค้าและบริการสาธารณะในลักษณะที่เป็น Public goods and Service goods ให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของแต่ละคนในสังคม เพื่อเป็นทางเลือกสาธารณะ (Public choice) ให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจผ่านการเลือกตั้งตามระบอบประชาธิปไตย เช่นเดียวกันกับ ทฤษฎีการตลาด (Marketing theory) ที่ผู้ผลิตสินค้าผลิตสินค้ามาได้ตรงตามความต้องการของผู้ซื้อ ผู้ซื้อก็จะนิยมในตัวสินค้าที่ต้องการ ก็เกิดอรรถประโยชน์ แล้วสุดท้ายก็จะส่งผลต่อชุมชนในลักษณะที่เป็นเศรษฐศาสตร์การเมือง (Political Economy) ดังนั้นคำกล่าวที่ว่า “ประชาธิปไตยที่กินได้” จึงไม่ใช่วาทกรรมทางการเมือง ที่นักการเมืองเอาไว้อ้างอิงในยามที่ต้องการเข้าไปสู่อำนาจเท่านั้น แต่กลับเป็นเรื่อง ของจริงที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสามารถชี้เจตนารมณ์ของตนผ่านการเลือกตั้ง ไปยังผู้ที่จะเข้ามาทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหาร เป็นผู้กำหนดนโยบายตระหนักและพิจารณาในการที่จะกำหนดนโยบายสาธารณะในการบริการประเทศในแต่ละครั้ง

เอกสารอ้างอิง

- Buchanan II, B. (1974). "Building Organizational Commitment: the Socialization of Managers in Work Organizations". **Administrative Science Quarterly**.19 (March 1974 : 533-546).
- Buchanan, James M. and Tullock, Gordon. (1962). **the Calculus of Consent**. Arbor : University of Michigan.
- Downs, Anthony. (1957). **An Economic Theory of Democracy**. New York : Harper and Row,
- Hume, David. (1951). "Of the Independency of Parliament : Essays, Moral, Political and Literary" (1741). Reprinted in F. Watkins (ed.), **Theory of Politics** (Edinburgh : Nelson, 1951).
- Mill, John Stuart. (1970). **The Subjection of Women**. Cambridge : M.I.T Press.
- Pollitt, Christopher & Bouckaert, Geert. (2000). **Public Management Reform : A Comparative Analysis**. New York : Oxford University
- Smith, Adam. (1776). **The Wealth of Nations**. Ohio : Penguin Book.
- Vincent, Elinor Ostrom. (1971). "Public Choice: A Different Approach to the Study of the Public Administration". **Public Administration Review**, Vol. 31 No. 2 (Mar.-Apr. 1971), pp 203-216
- West, Henry R. (2004). **An Introduction to Mill's Utilitarian Ethics**. UK and USA : Cambridge University.
- จุ่มเท้าทะเลฝัน. (2557). "ย้อนรอยปฎิวัติโดยทหารสืบทอดอำนาจด้วยตำรวจ". **OKnation** วันที่ อาทิตย์ ธันวาคม 2551 [online] <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=366764>
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. (2543). **วาทกรรมการพัฒนา : อำนาจ ความรู้ ความจริง เอกลักษณ์ และความ เป็นอื่น**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : วิชาษา.
- ธนาชาติ แสงประดับธรรมโชติ. (2557). **วาทกรรมการเมือง (Discourse)**. มติชนออนไลน์ วันที่ 18 มกราคม 2554 [Online]http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1295338625&grpId=&catid=02&subcatid=0200
- นพรัตน์ วงศ์วิทยาพาณิชย์ และ นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2557). **การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 23 วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548**. [Online] http://www.kpi.ac.th/wiki/index.php/การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งที่_23_วันที่_6_กุมภาพันธ์_2548

- บุญเสริม นาคสาร. (2548). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ผลในทางปฏิบัติเมื่อครบรอบหกปีของการปฏิรูปการเมือง. เครือข่ายกฎหมายมหาชนไทย (Public Law Net) 8 มีนาคม พ.ศ. 2547
- พิทยา บวรวัฒนา. (2541). ทฤษฎีองค์การสาธารณะ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายฝน ดิงาม. (2550). 24 นายกรัฐมนตรีไทย : ประวัติและดรชนี. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, หน้า 453.
- สุวิทย์ สงคราม. (2552). นโยบายและผลงานของรัฐบาล พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตรนายกรัฐมนตรี ปี 2544 – 2548. <https://th-th.facebook.com/notes/suwit-songkram/นโยบายผลงานของรัฐบาลนายกฯทักษิณ-ชินวัตร-2544-48/10150381784661440>